

LƏNKƏRAN

İlham Əliyev

İCTİMAİ-SİYASİ QƏZET

№ 35-36 (8439) ● Şənbə, 29 sentyabr 2018-ci il ● Qəzetin əsası 1931-ci ildə qoyulmuşdur ● Qiyməti 50 qəpik

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QIZILAĞAC MİLLİ PARKININ YARADILMASI HAQQINDA AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN SƏRƏNCAMI

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq xüsusi mühafizə olunan təbiət əraziləri şəbəkəsinin genişləndirilməsini, biomüxtəlifliyin qorunub saxlanılmasını, təbii resurslardan səmərəli istifadəsini və ekoturizmin inkişafını təmin etmək məqsədi ilə **qərara alıram:**

1. Kiçik Qızılağac Dövlət Təbiət Yasaqlığına aid torpaqlardan 10390,89 hektar və Neftçala rayonunun inzibati ərazisində yerləşən dövlət ehtiyat fondu torpaqlarından 309,11 hektar ayrılmaqla, Qızılağac Dövlət Təbiət Qoruğunun (88360,0 hektar) bazasında bu sərəncama əlavə edilən yerquruluşu planında göstərilmiş 99060,0 hektar sahədə Azərbaycan Respublikasının Qızılağac Milli Parkı yaradılsın.

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 26 sentyabr 2018-ci il

İCRA BAŞÇISI NÖVBƏTİ SƏYYAR QƏBUL- GÖRÜŞÜNÜ SÜTƏMURDOV KƏNDİNDƏ KEÇİRİB

Lənkəran ŞİH-nin başçısı Taleh Qaraşov növbəti səyyar qəbul-görüşünü sentyabrın 19-da rayonun Sütəmurdov kəndində keçirib. İcra aparatı rəsmilərinin, hüquq-mühafizə orqanları, idarə, müəssisə və xidmət sahələri rəhbərlərinin iştirak etdikləri görüşdə vətəndaşların müraciətləri dinlənilib, onları narahat edən məsələlər yerindəcə araşdırılıb.

Qəbul zamanı çıxış edən ayrı-ayrı sakinlər son illər ərazidə yolun asfaltlanmasını, turizmin və sitrusçuluğun inkişaf etdirilməsini, mənzillərə içməli su xəttinin çəkilməsini, yeni məktəb binasının təbii qazla təmin olunmasını, mənzillərə təbii qazın və elektrik enerjisinin fasiləsiz verilməsini, eyni zamanda, Lənkəran rayonunun sosial-iqtisadi inkişafı sahəsində görülən işləri yüksək qiymətləndirərək göstərilən davamlı diqqətə görə ölkə başçısına dərin minnətdarlıqlarını ifadə ediblər.

Görülmiş işlərlə yanaşı, Sütəmurdov inzibati ərazi dairəsində sosial-iqtisadi inkişafıla bağlı bir sıra təkliflər də irəli sürülüb.

İcra başçısı Taleh Qaraşov sakinləri dinlədikdən sonra çıxış edərək ölkəmizdə Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyevin həyata keçirdiyi müdrik siyasətin xalqımızı xoşbəxt gələcəyə apardığını, dövlət başçısının Lənkərana göstərdiyi diqqət və qayğı nəticəsində rayonun infrastrukturunun tamamilə yeniləndiyini, Sütəmurdov kəndində yeni inşa edilən Olimpiya İdman Kompleksinin yeniyetmə və

gənclərin sağlam ruhda böyüməsi üçün mühüm rol oynayacağını vurğulayıb, Lənkəranda açılan yeni xalça fabrikinin xüsusilə qadınların işlə təmin olunmasında əvəzsiz rolundan danışıb, rayonumuzda möhkəm ictimai-siyasi sabitliyin hökm sürdüyünü diqqətə çatdırıb.

Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının Ərazi-təşkilatı məsələlər şöbəsinin 5-ci ərazi sektorunun müdiri Dəyanət Abdullayev çıxışında ölkəmizdə xalq-iqtidar birliyinin gündəngünə möhkəmlənərək inkişaf etdiyini, vətəndaşların respublikada baş verən prosesləri düzgün qiymətləndirdiyini bildirib və lənkəranlıları dövlət başçısının ətrafında daha da sıx birləşməyə çağırıb.

İ.ƏHMƏDOV

DÖVLƏT GÖMRÜK KOMİTƏSİNİN SƏDRİ LƏNKƏRANDA VƏTƏNDAŞLARI QƏBUL EDİB

Sentyabrın 21-də Dövlət Gömrük Komitəsinin (DGK) sədri, gömrük xidməti general-leytenantı Səfər Mehdiyev Lənkəran şəhərində vətəndaşları qəbul edib.

Qəbuldan öncə Lənkəran Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Taleh Qaraşov və DGK sədri Ulu Öndər Heydər Əliyevin şəhərin mərkəzində ucaldılmış abidəsini ziyarət edərək önünə gül dəstəsi qoyublar.

Qəbulda Lənkəran, As-tara, Lerik, Masallı və Yardımlı rayonlarının sakinlərinin, eləcə də bu bölgədə məskunlaşan məcburi köç-künlərin yalnız gömrük məsələləri ilə bağlı müraciətləri dinlənilib. Vətəndaşların müraciətləri əsasən gömrük orqanlarında işə qəbul və digər gömrük məsələləri ilə bağlı olub.

Qəbul zamanı DGK sədri Səfər Mehdiyev hər bir vətəndaşın müraciətini diqqətlə dinləyib və qaldırılan məsələlərin qanunvericiliyə uyğun həlli barədə müvafiq strukturların rəhbərlərinə tapşırıqlarını verib.

Qeyd edək ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin tapşırığına uyğun olaraq mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının rəhbərləri bölgələrdə vətəndaşların qəbulunu keçirir, onların müxtəlif məsələlərlə bağlı müraciətlərinin, ərizə və şikayətlərinin müsbət həlli üçün müvafiq tədbir görürlər.

“Lənkəran”

Lənkəranda qanvermə aksiyası keçirilib

Səh. 2

Heydər Əliyev və Azərbaycan ailəsi

Səh. 3

Ana qədr sevdiyim Ülkər müəllimə...

Səh. 4

Qafqaz İslam Ordusunun zəfər yürüşü

Səh. 5

Səyyar “Asan xidmət” Lənkəranda

Səh. 6

LƏNKƏRANDA QANVERMƏ AKSIYASI KEÇİRİLİB

Hər il olduğu kimi bu il də Peyğəmbərimiz Həzrət Muhəmmədin (s) əziz nəvəsi, müsəlmanların 3-cü İmamı Həzrət İmam Hüseyin (ə) və məsləkdaşlarının Aşura faciəsi ilə bağlı Azərbaycanın şəhər və rayonlarında qanvermə aksiyası keçirilib. Lənkəran şəhərinin Böyük bazar məscidində sentyabrın 20-21-də şəhər saatlarından başlayan qanvermə aksiyası insanların aktiv iştirakı ilə müşayiət olunub.

Aksiya Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin (QMİ) və Mərkəzi Qan Bankının Lənkəran bölməsinin dəstəyi, Lənkəran Şəhər İcra Hakimiyyətinin və Lənkəran Mərkəzi Rayon Xəstəxanasının birgə təşkilatçılığı ilə baş tutub.

Qanvermə aksiyası barədə danışan QMİ-nin cənub bölgəsi üzrə qazisi Hacı Sədi Axundzadənin sözlərinə görə, artıq 15 ilə yaxındır ki, respublikada Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin təşəbbüsü və Səhiyyə Nazirliyinin birgə təşkilatçılığı ilə ənənəvi olaraq qanvermə aksiyaları keçirilir.

Mərkəzi Qan Bankının Lənkəran bölməsinin müdiri Telman Zülfiqarov isə bildirib ki, qanverməyə gələn insanlar ilk növbədə müayinə olunur, onlarla sorğu aparılır: "Onlarda hər hansı xəstəliyin olub-olmaması mütləq şəkildə araşdırılır. Qanverməyə sağlam qanı olan insanlar buraxılır. Əgər hər hansı bir xəstəliyə şübhə varsa, həmin insanlar qanverməyə buraxılmır. Burada virus xəstəlikləri, infeksiya, cərrahi əməliyyatlar, onkoloji xəstəliklər, digər xroniki xəstəliklər, hər hansı prosedür, müalicə alan, son iki-üç ay müddətində xarici ölkədə səyahətdə olan insanlar infeksiyaya yoluxmaya görə qanverməyə buraxılmırlar. Daha sonra hemoqlobinin səviyyəsi, qan qrupları yoxlanılır və donorlardan qanlar alınaraq Mərkəzi Qan Bankında eləcə də bizim bölmələrdə virusların olmamasına görə müayinələr aparılır. Qanın təhlükəsizliyinə tam əmin olduqdan sonra təmiz qanlar komponentlərə bölünərək ehtiyacı olan insanlara verilir".

Qeyd edək ki, iki günlük humanitar aksiyada Lənkəran və ətraf rayonların 300 nəfərə yaxın sakini iştirak edib. Onlardan yalnız 130 nəfərindən qan götürülüb.

Aksiyada götürülən qanlar laboratoriyada yoxlanıldıqdan sonra ehtiyacı olan xəstələrə yardım göstərməkdən ötrü sertifikatlaşdırılacaq və Qan Bankında toplanacaq.

A.ŞAĞLASERLİ

LƏNKƏRANDA "ŞƏHİDLİK - MƏNƏVİ DƏYƏR KİMİ" MÖVZUSUNDA TƏDBİR KEÇİRİLİB

Sentyabrın 26-da Mənəvi Dəyərlərin Təbliği Fondu və Lənkəran Şəhər İcra Hakimiyyətinin birgə təşkilatçılığı ilə "Şəhidlik – mənəvi dəyər kimi" mövzusunda seminar-treinq keçirilib.

Gənclər Mərkəzində baş tutan tədbiri giriş sözü ilə açan Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin Lənkəran bölgəsi üzrə şöbəsinin müdiri Qağayı Məmmədov Lənkəranda Məhərrəmlik və Aşura mərasimlərinin milli-mənəvi dəyərlərimizə və qanunvericiliyə uyğun şəkildə keçirildiyini bildirib. Q.Məmmədov dini maarifləndirmə sahəsində həyata keçirilən tədbirlərin böyük əhəmiyyətə malik olduğunu qeyd edib.

Mənəvi Dəyərlərin Təbliği Fondunun icraçı direktorunun müavini Ceyhun Əliyev şəhidlik anlayışı, onun məhiyyəti və milli-mənəvi dəyərlər sistemində şəhidliyə münasibət haqqında məruzə ilə çıxış edib. C.Əliyev dövlət tərəfindən şəhidlərin xatirəsinə böyük hörmət və ehtiramın olduğunu, Prezident İlham Əliyevin şəhid ailələrinə yüksək diqqət və qayğı göstərdiyini qeyd edib.

Lənkəran Şəhər İcra Hakimiyyəti başçısı aparatının İctimai-siyasi və humanitar məsələlər şöbəsinin müdiri müavini – Dini qurumlarla işin təşkilatçısı Asif İmanlı təşkil edilmiş tədbirə görə Mənəvi Dəyərlərin Təbliği Fonduna təşəkkürünü bildirib.

Sonda tədbir iştirakçılarını maraqlandıran suallar cavablandırılıb.

Natiqə AĞAYEVA

Beynəlxalq Sülh Günü

SÜLH - HƏYAT, YAŞAMAQ, SAĞLAM NƏSİLLƏR DEMƏKDİR

Beynəlxalq Sülh Günü BMT-nin 30 noyabr 1981-ci ildəki qərarı ilə bütün dünyada qeyd olunur. Dünyanın 192 ölkəsi yekdil olaraq bu qərarın lehinə səs vermişdir. 1999-cu ildə rejissor Ceremi Cilli insan cəmiyyətinin əsas problemləri və nisbətən təcili həll olunmalı olan məsələlər barəsində "Peace one day"i yaratdı. Onun əsas cəhd etdiyi o idi ki, heç olmasa ildə bir-cə gün bütün dünyada insan zorakılığının baş verməsinin qarşısını alsın, atəşkəs olsun.

Sülh bəşəri rəmzə çevrilərək insanların arzu etdiyi və can atdığı bütün müsbət keyfiyyətləri özündə birləşdirən bir məfhumdur. 21 sentyabr - Beynəlxalq Sülh günü insanların sülh dilçiyini, sülh şəraitində yaşamaq hüququ ilə yanaşı, bütün insan hüquq və azadlıqlarının gerçəkləşməsinin, hər bir istəyə yalnız sülh şəraitində çatmağın mümkünlüyünü təcəssüm etdirir.

21 sentyabr tarixi nəinki xalqlar arasında, həmçinin ailələrdə, məktəblərdə, ictimaiyyətdə münasibətlərin sağlamlaşmasına, köklü zorakılığa qarşı mübarizənin gücləndirilməsinə nail olmaq üçün bir fürsətdir. Həmin tarixi günün əsas məqsədlərindən biri də milyardlarla insanı bu məqsəd ətrafında bir araya gətirməkdir. Buna görə də yaşından, irqindən, milliyətindən, dinindən və cinsindən asılı olmayaraq, sülh istəyən hər kəsin yardımına ehtiyac duyulur.

Belə bir vaxtda sülhyaratma proseslərinə dəstək verilməli, sülhü qoruyub saxlamaq, xalqların rifahını yüksəltmək istiqamətində bütün səylər birləşdirilməlidir. Davamlı inkişafa gedən birbaşa yol məhz sülh, ədalət, tolerantlıq və qanunun aliliyindən keçir.

BMT Baş Assambleyasının 39/11 sayılı 12 noyabr 1984-cü il tarixli qətnaməsi ilə qəbul edilən xalqların sülh hüququna dair Bəyannaməsində sülh hüququna xüsusi status verilərək bu hüquq müqəddəs hüquq kimi bəyan edilmişdir. Bu isə sülh hüququnun təmin edilməsinin nə dərəcədə zəruri olduğunu bir daha isbatlayır. Bəyannamə hər bir dövlətin üzərinə sülhün qorunması öhdəliyini qoyur.

Beynəlxalq Sülh Bürosunun üzvü olan, ölkədaxili və beynəlxalq miqyasda davamlı fəaliyyət göstərən Azərbaycan Sülh və İnkişaf Alyansı olaraq, Ermənistanın ölkəmizə, xalqımıza qarşı uzun müddətdən bəri davam edən təcavüzünü pisləyir, bunu dünyada və Cənubi Qafqaz regionunda sabitliyə, sülhyaratma proseslərinə təsir edən neqativ amil hesab edir, dünya ictimaiyyətini, beynəlxalq qurumları, o cümlədən dünyanın ən nüfuzlu beynəlxalq təşkilatı olan BMT-ni münasibətin sülh yolu ilə həllinə dəstək verməyə səsləyir.

Sülh naminə aparılan fəaliyyət həyatı əhəmiyyət kəsb etsə də, təəssüflər olsun ki, heç də hər yerdə qorunmur, müdafiə edilmir, zorakılıqlar baş alıb gedir, milli münasibətlər daha da globalaşır, fiziki coğrafiyası genişlənir. Həqiqətən də dünyanın müxtəlif qütblərində saysız-hesabsız insan qrupları üçün sülh hələ də əlçatmazdır.

Qeyd olunmalıdır ki, Ermənistanın Azərbaycana qarşı 20 ildən çox davam edən təcavüzü nəticəsində Azərbaycan ərazilərinin 20 faizi işğal

olunmuş, on minlərlə insan ermənilər tərəfindən törədilən soyqırım aktlarının, kütləvi qırğınların və etnik təmizlənmənin qurbanı olmuş, bir milyondan çox azərbaycanlı qaçqın və məcburi köçkün vəziyyətinə düşmüş, minlərlə yaşayış məntəqəsi, təhsil, səhiyyə və digər ictimai obyektlər, habelə tarixi-mədəni abidələr məhv edilmişdir. Eyni zamanda minlərlə azərbaycanlı itkin düşmüş, əsir və girov götürülmüş və atəşkəs rejiminə baxmayaraq bu proses bu gün də davam edir.

Beləliklə, Ermənistanın Azərbaycana qarşı apardığı işğal və soyqırım siyasəti nəticəsində insanların əsas hüquq və azadlıqları, xüsusən də

yaşamaq hüququ, o cümlədən də fundamental kollektiv hüquqlar olan sülh hüququ və inkişaf hüququ kütləvi və kobud şəkildə pozulmuşdur.

Bu gün uzun sürən sülh danışıqları, nüfuzlu beynəlxalq təşkilatların (ATƏT-in Minsk qrupu və digər qurumlar) problemin həllində vasitəçilik missiyası hələ də məsələnin həllində öz effektiv nəticəsini göstərə bilməmişdir.

BMT Təhlükəsizlik Şurasının 1993-cü il 822, 853, 874, 884 sayılı qətnamələri, habelə Azərbaycan Respublikasının ayrılmaz tərkib hissəsi olan Dağlıq Qarabağla bağlı münasibətin həll edilməsi, regionda sülh və təhlükəsizliyə təhlükə yaradan bütün hərbi əməliyyatların dayandırılması, atəşkəsin təmin olunması və düşmənçilik aktlarının dərhal dayandırılmasını, həmçinin bütün işğalçı erməni qüvvələrinin Azərbaycan torpaqlarından şərtsiz çıxarılmasını nəzərdə tutan Baş Assambleyanın 14 mart 2008-ci il tarixli qətnaməsi icra olunmur, işğal olunmuş torpaqlar hələ də Ermənistan tərəfindən azad edilmir.

Ermənistan tərəfindən beynəlxalq hüququn ümumtənzim norması və prinsiplərinə saymazlıq münasibət, qeyri-konstruktiv mövqə nümayiş etdirilir, bu gün də Azərbaycana qarşı düşmənçilik siyasəti yürüdüldür, atəşkəs rejimi mütəmadi olaraq pozulur, bunun da nəticəsində azərbaycanlı hərbi qulluqçular və sərhədyanı bölgədə yaşayan mülki vətəndaşlar həlak olur, işğal altında olan torpaqlarımızda mövcud zəngin təbii sərvətlər, mədəni irsimiz mənim-sənildir, meşə zolaqları yandırılır, nadir tarixi və dini abidələrimiz amansızcasına dağıdılır və vandəlizmə məruz qalır.

Bu gün qüdrətli və güclü orduya malik Azərbaycan və onun Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyev də xalqın sülh arzusunu ifadə edərək, münasibətin sülh yolu ilə, qan tökülmədən, beynəlxalq hüquq çərçivəsində həlli istiqamətində əməli işlər görür.

Bütün bunlarla yanaşı, respublikamızda son illər Beynəlxalq Sülh Günü xüsusi olaraq qeyd edilməkdədir. Bu əlamətdar gün münasibətilə İsveçrə səfirliyinin Bakı Ofisi ilə Azərbaycan Respublikasının insan hüquqları üzrə müvəkkili (Ombudsman) və BMT-nin İctimai İnformasiya Departamenti daim birgə tədbirlər keçirirlər.

Ayaz QAYIBOV,
Lənkəran rayon prokurorunun
köməkçisi, III dərəcəli hüquqşünas

Azərbaycan Ədliyyəsinin 100 illiyinə həsr olunur

HEYDƏR ƏLİYEV VƏ AZƏRBAYCAN AİLƏSİ

Azərbaycan xalqının böyük oğlu, tarixi şəxsiyyət, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin bütün həyatı və fəaliyyəti nəsillərə nümunə olmaqla yanaşı, ideal ailə başçısı kimi göstərdiyi örnək də misilsizdir. Onun ailə dəyərlərinə verdiyi qiymət həmişə hörmətlə xatırlanır və xatırlanacaqdır. Cəmiyyəti yaşadan və onun varlığını sübut edən ailə meyarlarına Ulu Öndərin öz münasibəti, öz yanaşması var idi. Heydər Əliyev həm də ailəsinə göstərdiyi qayğı və diqqətlə seçilmiş, milli-mənəvi dəyərlərimizin qorunması kimi ailənin müqəddəsliyinə daim böyük önəm vermişdir.

İllər, qorunmalar, əsrlər ötdükcə xalqımız üçün daha da yaxın, daha da doğma bir insana çevrilən Heydər Əliyevin Azərbaycanın müstəqillik tarixinin ən şanlı səhifələrinin yazılmasında, bu müstəqilliyin qorunmasında və möhkəmləndirilməsində, Azərbaycan xalqının yüksək intellektual və işgüzar səviyyəli bir millət kimi formalaşmasında, dünya xalqları sırasında öz layiqli yerini tutmasında əvəzsiz xidmətləri heç vaxt unudulmayacaqdır. Onun cəmiyyətin idarə olunmasında, insanlar arasında münasibətlərin formalaşmasında, möhkəm ailə prinsiplərinin yaranmasında və həyata keçirilməsində göstərdiyi nümunə də daim öyrəniləcək və təbiiq ediləcəkdir.

Ölkəyə rəhbərlik etdiyi bütün dövrlərdə millətin gələcəyinə, təhsilin, səhiyyənin, iqtisadiyyatın, mədəniyyətin hərtərəfli inkişafına həmişə qayğı ilə yanaşan Ümummilli Lider ailənin cəmiyyətdəki rolunu xüsusi olaraq qeyd edirdi: "Ailə dəyərləri, ailə ənənələri, milli-mənəvi dəyərlərimizə sədaqət, uşaqların müasir səviyyədə tərbiyəsi mühüm əhəmiyyət kəsb edir". Ulu Öndər heç bir Azərbaycan ailəsinin taleyinə laqeyd qala bilmirdi. O, ailə adətələrimizin ləyaqətlə davam etdirilməsi üçün hər cür imkan və şərait yaradır, bu işdə dəstəyini xalqdan əsirgənmirdi. Azərbaycana rəhbərlik etdiyi hər bir dövrdə çoxuşaqlı və aztəminatlı ailələrə, əmək qəhrəmanlarının ailələrinə xüsusi qayğı göstərirdi, onların övladlarının təhsilini nəzarətdə saxlayırdı. Ailəni, ailə münasibətlərini son dərəcə yüksək dəyərləndirən Heydər Əliyev hesab edirdi ki, cəmiyyətdəki qarşılıqlı münasibətlərdə olduğu kimi, ailədə də hər bir insan özünəməxsus statusu, qayda-qanunu, əlaqələri və prinsipləri gözləməyə borcudur. Hər bir ailə üzvü öhdəsinə düşən funksiyaları yerinə yetirməli, ailənin rifahı üçün bütün bacardığını etməli, hamıya hörmət və qayğı göstərməli, ailənin sevincini və kədərini birgə yaşamaq, bu sahədə mövcud olan ümumi ənənə və qaydalara tam riayət etməlidir. Çünki ailə olmasa, cəmiyyət də inkişaf edə bilməz. Cəmiyyətin inkişafı ailələrin inkişafından asılıdır. Ailə İnstitutunun möhkəmliyi cəmiyyətin və dövlətin güclənməsinə və inkişafına gətirib çıxarır.

Heydər Əliyev öz yorulmaz səyləri ilə möhkəmləndirdiyi dövlət müstəqilliyini millətimizi və dövlətimizi yaşadan mənəvi dəyərlərimizin qorunmasında və inkişaf etdirilməsində mühüm vasitə hesab edirdi. O, fəxrli bildirdirdi ki, Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi, milli azadlığı milli-mənəvi ənənələrimizin davam etdirilməsi üçün əsas zəmanətdir. Təkrarsız həyat yolu və Azərbaycan qarşısında xidmətləri ilə ən böyük azərbaycanlı adını qazanmış Heydər Əliyev Azərbaycanın milli-mənəvi dəyərlərini uca tutmağı hər

bir ailənin, hər bir ailə başçısının əsas vəzifələrindən biri hesab edir, bunu Azərbaycan xalqının əbədiyaşarlığı üçün mühüm şərt, zəruri amil sayaraq bildirirdi: "Biz heç vaxt öz dilimizi, tariximizi, milli-mənəvi dəyərlərimizi unutmamalıyıq. Onları yaşatmaq, onlardan bəhrələnmək, ruhlanmaq həyatımızın əsas istiqaməti, gələcək işlərimizin zəmanətidir".

Bütün məsələlərdə ciddi nizam-intizamın, daxili məsuliyyətin və saflığın olmasını çox vacib şərt sayan Ulu Öndər ömrü boyu bunu həyata keçirməyə çalışır, hər kəsdən bu prinsiplərə əməl etməyi tələb edirdi. Onun öz həyat yolu buna əyani nümunə idi. Ümummilli Liderin ailəsinin təmsalında da bu nizam-intizam bariz nəzərə çarpırdı. Təsədüfi deyildi ki, o, öldürətiyi uğurların arxasında hər zaman

ailəsinin dayandığını bildirərək qeyd edirdi: "...Gənc yaşlarımdan mənim həyatım dövlət işi ilə bağlı olubdur. Mən bütün həyatımı buna sərf etmişəm və bu gün də bu yolda çalışıram. Bu yolda mənim həmişə səmərəli, müvəffəqiyyətlə çalışmağım hesab edirəm ki, ailə vəziyyətimin rolu böyük olub. Zərifə xanım kimi həyat yoldaşım olduğuna və o, ailəmdə çox yüksək mənəvi mühit yaratdığına görə mən xoşbəxt olmuşəm. Həyatımın bütün dövrlərində işlə məşğul olduğuma görə ailə məsələlərinə fikir verməyə vaxtım olmayıb. Bunların hamısı Zərifə xanımın üzünə düşüb və o da bu vəzifəni şəərəflə, sədaqətlə, çox böyük məharətlə yerinə yetirib".

Ötən əsrin 90-cı illərində ailənin möhkəmləndirilməsi, qadın və uşaq hüquqlarının müdafiəsi sahəsində Ulu Öndər Heydər Əliyevin təşəbbüsü, dəstəyi əsasında Azərbaycan Respublikası mühüm beynəlxalq Konvensiyalara qoşulmuş və ölkəmizdə bir sıra müvafiq qanunlar qəbul edilmişdir. Azərbaycan Respublikası BƏT-in "Kişi və qadın işçilər – ailə vəzifələri olan işçilər üçün bərabər imkanlar və bərabər rəftar haqqında", BMT-nin "Qadınlar barəsində ayrı-seçkiliyin bütün formalarının ləğv edilməsi haqqında", "Uşaq Hüquqları haqqında", "Ölkələrarası övladlığa götürmə ilə bağlı uşaqların müdafiəsi və əməkdaşlıq haqqında", "Uşaqların kənd təsərrüfatında işə buraxılmasının minimum yaşı haqqında", "Uşaq əməyinin ən pis formalarının qadağan edilməsinə və onların aradan qaldırılması üçün təcili tədbirlərə dair" və digər Konvensiyalara qoşulmuşdur. Dövlət tərəfindən ratifikasiya edilmiş konvensiyalara əsasən daxili qanunvericilikdə mühüm islahatlar aparılmışdır. "Ailə kəndli təsərrüfatı haqqında", "Uşaq hüquqları haqqında", "Əlilliyin və uşaqların sağlamlıq imkanları məhdudluğunun qarşısının alınması, əlillərin və

"Mən həmişə fəxr etmişəm, bu gün də fəxr edirəm ki, mən Azərbaycanlıyam"

**Heydər Əliyev,
Ümummilli Lider**

sağlamlıq imkanları məhdud uşaqların reabilitasiyası və sosial müdafiəsi haqqında", "Valideynlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların sosial müdafiəsi haqqında", "Körpələrin və erkən yaşlı uşaqların qidalanması haqqında", "Uşaqların icbari dispanserizasiyası haqqında", BMT-nin "Transmilli mütəşəkkil cinayətkarlığa qarşı" Konvensiyasının, onu tamamlayan "İnsan alverinin, xüsusən qadın və uşaq alverinin qarşısının alınması, aradan qaldırılması və cəzalandırılması haqqında" və "Miq-

Amma nədənsə bu sahədə ciddi tədbirlər görülmür. Belə bir adət-ənənələrin zərərli olduğu insanlara çatdırılmır, izah edilmir, bu sahədə lazımı profilaktik işlər, yəni izahat işləri aparılmır. Məhz bunların nəticəsində, – yəqin ki, siz bu sahədə tədqiqatlar aparmısınız, bilirsiniz, – çox adamlar anadangəlmə şikəst olurlar, yaxud əqli cəhətdən inkişaf etmirlər. Belələri yaşasalar da, fiziki cəhətdən çatışmazlıq onları həmişə incidir".

Ulu Öndər qurduğu, yaratdığı və gələcəyinə inandığı Azərbaycanın taleyini kimə etibar etmək barədə qərar qəbul edərkən belə bir ailədə böyümüş, Heydər Əliyev kimi siyasətçinin, Zərifə Əliyeva kimi alim və ananın tərbiyəsinə almış, Heydər Əliyev ideyalarını və arzularını reallaşdırmağa qadir olan bir insanın, özü qədər inandığı şəxsiyyətin – İlham Əliyevin üzərində dayanmışdı.

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin siyasi kursunu şəərəflə davam etdirən, artıq dünya siyasi xadimləri sırasında öz layiqli yerini tutan cənab Prezident İlham Əliyev tərəfindən ailə institutunun təkmilləşdirilməsi sahəsində mühüm islahatlar aparılmış, bir sıra məqsədyönlü qanun və qərarlar qəbul olunmuşdur. Buna misal olaraq "Ailə Məcəlləsi"nə edilən dəyişiklikləri göstərə bilərik. Həmin dəyişikliklərə əsasən ölkəmizdə qızlar və oğlanlar üçün nikah yaşı 18-ə qaldırılmışdır. Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsində yetkinlik yaşına çatmayan qızları nikaha daxil olmağa məcbur etməyə görə isə xüsusi maddə ilə məsuliyyət müəyyən edilmişdir.

Bizim hər birimiz fəxr etməli və qürur duymalıyıq ki, Ulu Öndərin yolunu dünyaya məşhur siyasətçi İlham Əliyevlə yanaşı Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, respublikanın birinci xanımı Mehriban Əliyeva, Heydər Əliyevin sevimli nəvələri ləyaqətlə davam etdirir, öz xeyirxah və nəciə əməlləri ilə hamıya nümunə göstərirlər. Məhz ailələrin problemlərinə, qadınların ictimai həyatda aktiv rolunun təmin edilməsinə böyük qayğı ilə yanaşan Mehriban xanım Əliyevanın rəhbərliyi ilə son dövrlərdə respublikamızın şəhər və kəndlərində inşa olunmuş xəstəxanalar, məktəblər, internat evləri ailələrin, o cümlədən qadınların və uşaqların sağlamlığının müdafiəsinə, onların daha keyfiyyətli təhsil almasına şərait yaratmışdır.

İnsanın mənəviyyatını hər şeydən uca tutan, daxili zənginliyini yüksək qiymətləndirən Ümummilli Lider Heydər Əliyev hesab edirdi ki, insan yalnız oxuyub təhsil aldığı məktəbdə, çalışdığı kollektivdə deyil, həmçinin böyüyüb boya-başa çatdığı ailədə formalaşır. Hər bir ailədə böyüyən və tərbiyə alan insan isə bütövlükdə dünyaya təsir edə bilər və onun təməlini təşkil edir. Ona görə də bu sosial təsisatın qorunması və müdafiə edilməsi hamımızın ümud vəzifəsi olmalıdır. Bu vəzifəni yerinə yetirməklə biz həm də bəşəriyyətin daha mütərəqqi inkişafına təsir edə bilərik.

**Əzizulla ŞÜKÜROV,
Lənkəran Rayon Qeydiyyat Şöbəsinin
rəisi, ədliyyə müşaviri**

5 oktyabr Beynəlxalq Müəllimlər günüdür

ANA QƏDƏR SEVDİYİM ÜLKƏR MÜƏLLİMƏ..

Yaxşı deyiblər ki, müəllim şüa saçan günəşdir, biz onun nuruna bürünürük. Bu nur ürəyimizə axır ki, hiss və duyğularımızı saflaşdıraraq, həyatı mənalı yaşayaq. Bu nur gözümüzdə dolur ki, haqq və ədaləti meyar seçək, yaxşını pisdən ayıra bilək.

İndi haqqında danışacağım Ülkər Hüseynova ömrünü şagirdlərinin yolunda şam kimi əridir, onlara yüksək mənavi keyfiyyətlər aşılayır.

Ülkər Vaqif qızı Hüseynova 1974-cü il noyabrın 18-də Lənkəran şəhərində ziyalı ailəsində dünyaya göz açıb. Orta təhsildən sonra 1997-ci ildə Lənkəran Dövlət Universitetinin filologiya fakültəsini bitirib. Elmi yazıları respublikamızın, o cümlədən Rusiyanın, Türkiyənin müxtəlif mətbu orqanlarında çap olunub. Lənkəran Dövlət Universitetinin doktorantıdır. Elmi fəaliyyətini "Qövsü Təbrizi divanının elmi-filoloji tədqiqi" mövzusunda həsr edib. 2002-ci ildən bu günə kimi Lənkəran şəhər 2 sayılı tam orta məktəbində ana dili və ədəbiyyat müəllimi kimi fəaliyyət göstərir. Yeri gəlmişkən qeyd edim ki, Ülkər Hüseynova rayonun ictimai həyatında səmərəli fəaliyyətinə görə və 8 Mart Beynəlxalq Qadınlar günü münasibətilə Lənkəran Şəhər İcra Hakimiyyəti başçısının Fəxri Fərmanı ilə təltif olunub.

Mənə çox müəllimlər dərslər deyib. Amma, nədənsə, müəllim adı gələndə öncə onu xatırlayıram. Ülkər müəllimə ilə ilk tanışlığım 2006-cı ildən başlayıb. Oktyabr ayı idi, sinif yoldaşlarımdan biri içəri daxil olub bizə yeni ana dili və ədəbiyyat müəlliminin dərslərini söylədi. Ertəsi gün Ülkər müəllimə sinifimizə daxil oldu. İlk vaxtlar ciddiliyinə görə ondan bir az çəkinirdim, çünki şagirdlər, adətən, təzə

müəllimə tez öyrəşə bilmirlər. Sonradan gördük ki, Ülkər müəllimə ciddi olduğu qədər də səmimi və mehribandır. İllər keçdikcə ona bir şagird kimi sevgim artdı. Ülkər müəllimə mənim idealıma çevrildi. O, dərslərini elə danışır izah edirdi ki, bilməzdik dərslər müddəti nə vaxt bitib. Ev tapşırığını elə sinifdəcə öyrənirdik.

Şagird var, müəlliminə görə onun fənnini sevir, şagird də var ki, fənninə görə müəllimini sevir. Mən isə həm müəlliməm, həm də onun fənnini çox sevirdim. Ən adi söz belə dilində gözəl səslənirdi. Elə ana dili və ədəbiyyatı fənninə məndə maraqlı da onda yarandı. Hətta bir dəfə yadımdadır, ədəbiyyat dərslərində Mirzə Ələkbər Sabirin həyatı haqqında bizə elə danışmışdı ki, hamımızın gözləri yaşarmışdı.

Çin filosofu Konfutsi deyir ki, övladını heç vaxt tərifi etmə, qohumları, dostları arxada, qadını yaşlı ötəndən sonra, müəl-

limi isə üzünə tərifi. Ülkər müəlliməni o qədər tərifiyə bilərəm ki, kitaba belə sığmaz. O, mənim həm sevimli müəlliməm, həm də anam olub. Bəlkə də bəzilərinə bu fikir qərribə gələ bilər. Axı, insana öz anasından başqa heç kim bu cür qayğı göstərə bilməz. Amma nə qədər qərribə olsa da, bu, həqiqətdir. Çünki o, şagirdlərini övladlarından ayırmır. Təkcə dərslər keyfiyyəti ilə deyil, qayğıkeşliyi ilə də diqqət çəkir.

Böyük yunan filosofu Əflatun isə deyib ki, valideynlərim məni göydən yerə endiriblərsə, müəllimim yerdən göyə qaldırıb. Bəzən fikirləşirəm ki, müəllimlər bizim təbii qohumlarımızdır, özümüz də bu qohumluq bizə ən yaxın olan ata-anamız səviyyəsindədir. Çünki ata-anamızdan sonra biz ancaq onların qarşısında özümüzü borclu hesab edirik. Nəccə ki, Bəxtiyar Vahabzadə "Müəllim" şeirində yazırdı:

*Atadan, anadan doğrusu, bəzən
O, doğma, o, əziz gələrdi bizə.*

Xoşbəxt o müəllimdir ki, şagirdləri onu sevir, ona hörmət edir, onun dəyərini bilir, zəhmətini qiymətləndirir. Müəlliməm bu xoşbəxtliyi çoxdan əldə edib və qoruyub saxlamağı da bacarıb. Müəllim üçün bundan əziz nə ola bilər?

Mənim Ülkər müəlliməyə çox böyük hörmətim və məhəbbətim var. O bunu öz zəhməti və şagirdlərə bəslədiyi həssas, qayğıkeş münasibəti ilə qazana bilib. Ümumiyyətlə, mən müəllimdə savaddan, bilikdən çox, insanlığı, mənəviyyəti daha çox qiymətləndirirəm. Mənim üçün ən böyük meyar budur. Elə bilirəm ki, şagirdlərin məhəbbətini qazanmaq üçün

təkcə bilik və savad kifayət deyil. Ülkər müəlliməyə isə şagirdlər ümid yeri kimi baxırlar. Çünki o, həssas insandır. Biganəlik onun təbiətinə uyğun deyil. Öz səmimiyyəti, təvazökarlığı, obyektivliyi və nəhayət, geniş və əhatəli biliyi ilə hamının böyük rəğbət və hörmətini qazanıb. Böyükdən-küçüyə hamı onu çox sevir.

Artıq məktəbi bitirməyimdən 7 il keçsə də, indi də sevimli müəlliməmlə tez-tez görüşürəm. Fəxr edirəm ki, onun kimi müəlliməm var. Nə yaxşı ki, onun şagirdi olmaq xoşbəxtliyinə nail olmuşam.

Ülkər Hüseynova haqqında bu xoş sözləri yazarkən Mirzə Fətəli Axundzadənin ölümqabağı vəsiyyətinə "Məni müəllimim Mirzə Şəfi Vazehin ayaqları altında dəfn edərsiniz" sözlərini xatırladım və həqiqətən müəllimlik sənətinin nə qədər yüksəkəldə durduğunu bir daha anladım.

Fürsətdən istifadə edib qarşıdan gələn Beynəlxalq Müəllimlər günü münasibətilə sevimli Ülkər müəlliməyə, o cümlədən bütün müəllimlərə "Bayramınız mübarək olsun!" deyir və fikrimi Xalq şairi Mirvarid Dilbazinin "Müəllim" şeiri ilə bitirmək istəyirəm.

*Coşqun bir çay kimi, bir bulaq kimi
Sən həyat eşqilə coşdun, çağladın.
Mümkün olsa idi açmaq qəlbimi
Görərdin orada həkk olub adın.*

*Sən uşaq könlümün eşqi, ilqarı,
Andıydın, ustadım, dostum, yoldaşım!
Bunun üçün bu adı daşıyanların
Özündə hörmətlə ayilir başım.*

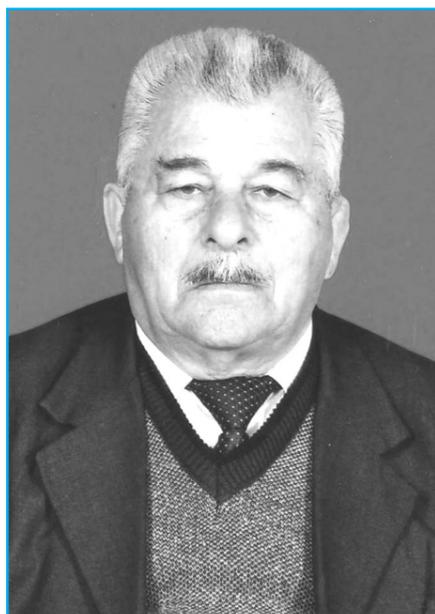
Pərvin HÜSEYNLİ,
"Lənkəran" qəzetinin əməkdaşı

XEYİRXAH ƏMƏLLƏR SAHİBİ

Bu yaxınlarda Viyən kəndində yaxın qohumumun hüsr məclisində iştirak edirdim. Yeni dəfn olunmuş mərhumun məzarını ziyarət zamanı qəbrin üstünü qoruyan dəmir çərçivə diqqətimi çəkdi. Yanımda dayanmış kəndin sayılıb-seçilən ziyalılarından olan təqəddüsi-müəllim Kərbəlayi Məmməd Mehdiyev maraqlandırdığını görüb dedim:

– Kəndimizin qəbiristanlığı sahənin kənarında yerləşdiyindən burada arasıra çaqqala, tülküyə rast gəlinir. Məhz buna görə də yeni məzarları onlardan qorumaq məqsədilə kənd ağsaqqalı Rəhim Əliyev təşəbbüs qaldıraraq dəmir çərçivə hazırlatdırıb qəbiristanlığa təqdim edib. Bu işdə ona qohumu Cümşüd Hüseynov yardımçı olub.

Sonra məclisdə söz-sözü çəkdi və hamı Rəhim kişinin bu xeyirxahlığını yüksək dəyərləndirdi, özünə möhkəm cansağlığı, dünyasını dəyişən ata-anasına, yaxınlarına və doğmalarına rəhmət dilədi. Bildirildi ki, el ağsaqqalı kəndin bütün hüsr məclislərində, toy-düyünündə, ictimai tədbirlərində maddi və mənavi dəstəyi, xeyir-duaları, öyüdnəsihətləri ilə yaxından iştirak edir. Müqəddəs Məhərrəm ayı olduğundan o, gündüzlər əhali arasında, axşamlar isə kənd məscidində İmam Hüseynin, onun ailə üzvlərinin və səhabələrinin şəhadətinin əsl mahiyyəti barədə yeniyetmə və gənclərə söhbətlər aparır, onları küçə yürüşlərinə çıxmağa, bu ayda Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin və Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin tövsiyə və məsləhətlərinə döndə-döndə riayət etməyə çağırır. Ağsaqqalın zəhməti öz bəhrəsini verir, yeniyetmə və

gənclər bütün dini mərasimlərə, adət-ənənələrə, milli-mənavi dəyərlərimizə hörmətlə yanaşır, onları günün tələbləri səviyyəsində yerinə yetirməyə çalışırlar.

Əsl din-iman adamı olan R.Əliyevi yaxşı tanıdığım bilirdim ki, onun ictimai fəaliyyəti təkcə yaşadığı kəndlə məhdudlaşmır. O, mütəmadi Lənkəran şəhərinə çıxır, asudə vaxtlarını park və xiyabanlarda keçirir. Söz düşəndə deyir:

– Doğma diyarımız son illərdə tanınmaz dərəcədə gözəlləşib, inkişaf edib. Göz oxşayan istirahət parklarında uşaqlarımızı şən və qayğısız, onların valideynlərini, gəncləri, ahılları və qocaları şad-xürrəm görəndə qəlbim iftixarla döyünür, mənən cavanlaşır. Bura-

lara xarici turistlərin də tez-tez gəlib baş çəkdiqlərinin şahidi olmuşam. Buna görə park və bağlarımızı təmiz, səliqəli saxlamaq, oturacaqları, yaşılıqları, gül-çiçəkləri, ağacları qorumaq hamının borcu olmalıdır. Bu xoş gün-güzəranı bizə bəxş edən Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevin ruhu qarşısında baş əyirik. Onun siyasi varisi, möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyev xalqımızı daha xoşbəxt, firavan gələcəyə aparır. Biz ağsaqqallar da bu siyasətin davamının tərəfdarı olduğumuz görə aprelin 11-də keçirilən prezident seçkilərində fəal iştirak etdik. Həmin gün Viyən kəndindəki seçki məntəqəsinə gedərək, ilk bülleteni qutuya mən atdım və hamımızın sevimlisi olan cənab İlham Əliyevə səs verdim...

1938-ci il oktyabrın 10-da Viyən kəndində kolxozçu ailəsində anadan olan Rəhim Dövlət oğlu Əliyev kiçik yaşlarından zəhmətlə qatlaşıb, əkin-biçinlə məşğul olub. Orta təhsilini başa vurduqdan sonra Bakıya gedib, əvvəlcə 111 nömrəli texniki peşə məktəbində, sonralar Plan-Uçot Texnikumunda oxuyub. Əmək fəaliyyətinə Yeni Bakı Neftayırma Zavodunda başlayıb. 1967-ci ildə doğma rayona qayıdıraraq 30 ilə yaxın Azərbaycan Meliorasiya və Su Təsərrüfatı Nazirliyinin Fəhlə Təchizatı İdarəsinin Lənkəran filialında yemə-xana müdiri vəzifəsində işləyib, "Əmək veteranı" adına, çoxsaylı fəxri fərmanlara, təşəkkürlərə layiq görülüb.

R.Əliyev dövlətçiliyimizə sədaqətli, Ulu Öndərin ideyalarına sadıq, Prezident İlham Əliyevin siyasətinin fəal təbliğatçılarından biridir. 1993-cü ilin mart ayından YAP-ın üzvüdür, qəzeti-

mizlə də fəal əməkdaşlıq edir. Onun ictimai-siyasi məzmunlu məqalələri vaxtaşırı "Lənkəran"ın səhifələrində işıq üzü görür.

Viyən kəndi hazırda rayonumuzun abad, yaraşlıq yaşayış məntəqələrindən birinə çevrilib. Kəndin yolu başdan-başda asfaltlanıb, əhali fasiləsiz elektrik enerjisi, təbii qazla təmin olunub. Qırmızı kərpicdən tikilən fərdi yaşayış evləri göz oxşayır. Sosial, ictimai işə obyektləri, mağazalar, çayxanalar əhaliyə nümunəvi xidmət göstərir. Gecələr kəndin yollarında dirəklərdə müasir işıqlandırıcılar səhərdə də ətrafı nura qorq edir. Dirəklərə sayğaclar quraşdırılıb, istehlak olunan işıq pulu hər ay Rusiyadakı viyənli gənclər tərəfindən ödənilir.

Rəhim kişinin ən ümdə arzusu məktəblə bağlıdır. Bildirir ki, hörmətli İcra başçısı Taleh Qaraşovun sayı ilə Viyən kənd məktəbi üçün yeni məktəb binasının tikintisi plana salınıb və ümidvardırlar ki, əhalinin bu istəyi də tezliklə reallaşacaq.

Bir neçə gündən sonra, oktyabr ayının 10-da Rəhim Əliyevin 80 yaşı tamam olacaq. Əlamətdar yubileyi münasibətilə onu öz adımızdan, doğmaları, yaxınları, kənd ictimaiyyəti adından təbrik edir və deyirik:

– Rəhim kişi, Siz xeyirxah əməllər sahibi kimi dərindən hörmət və nüfuz qazanmış, ağsaqqal adını layiqincə doğrultmuşunuz. Buna görə hamı Sizə minnətdarlıq edir, möhkəm cansağlığı və uzun ömür diləyir, həmişə Sizi məclislərin yuxarı başında görməyi arzulayır.

İltifat MƏHƏRRƏMOĞLU

QAFQAZ İSLAM ORDUSUNUN ZƏFƏR YÜRÜŞÜ

Azərbaycan yenidən öz dövlət müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra uzun müddət unudulmağa cəhd göstərilən Qafqaz İslam Ordusunun ölkəmizdəki fəaliyyətinin araşdırılması üçün geniş imkanlar yarandı. Qafqaz İslam Ordusu Sovet Rusiyasının və onun bölgədəki dayağı olan Bakı Sovetinin bolşevik və daşnak qüvvələrinin, habelə alman imperializminin və ingilis qüvvələrinin Azərbaycanın müstəqilliyi əleyhinə qurduqları cəbhəyə qarşı uğurlu mübarizə aparıb.

Bəs niyə Azərbaycan Sovet tarixşünaslığı bu barədə susur, Qafqaz İslam Ordusunun və türk əsgərinin qəhrəmanlıqlarla dolu tarixinin unudulmasına cəhd göstərir? Siyasi müşahidəçilərin qənaətinə görə, bu, ilk növbədə türk əsgərinin ölməz ruhunun Azərbaycan xalqını dövlət müstəqilliyi uğrunda mübarizəyə qaldıra biləcəyi qorxu ilə bağlı idi.

Tarixi qaynaqların verdiyi məlumatlara görə, birinci dünya müharibəsi illərində Osmanlı dövlətinin hərbi naziri Ənvər Paşa Qafqaz, Dağıstan, Türkünstan və Rusiyaya tabe olan digər müsəlman ölkələrinə lazımı köməyi göstərmək üçün bütün imkanlardan istifadə etməyə çalışırdı.

1917-ci ildə oktyabr çevrilişi baş verdi və Rusiyada sovet hakimiyyəti bərqərar oldu. 1918-ci ilin martında Sovet Rusiyası ilə Almaniya arasında Brest-Litovskda sülh müqaviləsi imzalandı. Müqavilənin şərtlərinə görə, rus ordusu qısa müddətdə Şərqi Anadolunu tərk etməli, Ərdəhan, Batum və Qars şəhərləri ruslar tərəfindən boşaldılmalı idi.

Qafqazda yeni bir şərait yarandı. Geri çəkilən Rusiya ordu hissələri silahlarını ermənilərə verdi. Bakıda qubulan bolşevik və erməni-daşnak hakimiyyəti dinc türk, müsəlman əhaliyə zülm edirdi. Bolşeviklər və erməni-daşnak qüvvələri qırğınlar törədirdilər. 1918-ci ilin martında Bakıda və ölkənin digər yerlərində qırğınlar geniş vüsət aldı. Transqafqaz Komissarlığı və Seyminin azərbaycanlı, gürcü və erməni nümayəndələri bu qırğınların qarşısını almaqda aciz idilər.

Rusiyada bolşevik çevrilişinin yaratdığı sarsıntı və Qafqazda rus hakimiyyətinin iflası uğraması Osmanlı dövlətinin hərbi naziri Ənvər Paşanı hərəkətə keçməyə vadar etdi.

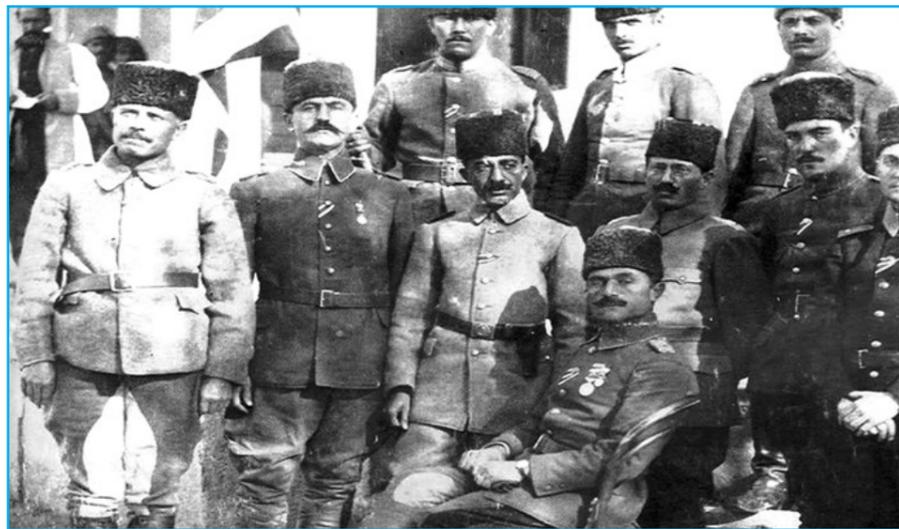
1918-ci il fevralın 16-da Ənvər Paşa Qafqaz, Dağıstan, Türkünstan və Rusiyaya tabe olan digər müsəlman ölkələrinə lazımı köməyi göstərmək məqsədilə qərargahı Tehrandə yerləşən bir təşkilatın yaradılması haqqında əmr imzalayıb. Əmrə əsasən, podpolkovnik Nuru bəy mərkəzi heyətin rəhbəri kimi Tehrana, podpolkovnik Şövkət bəy Dağıstana, minbaşı Nazim Cavad bəy Əfqanıstana, Xəlil Paşanın məsləhət gördüyü zabitlər isə Qafqazın digər bölgələrinə və Türkünstana göndərilir.

1918-ci il aprelin 5-də Ənvər Paşa Qafqaz İslam Ordusunun təşkil olunması barədə Təlimatı təsdiq edir. Təlimata görə, "Qafqaz İslam Ordusunun təşkilində məqsəd qafqazlıların təşkil edəcəyi ordunun əsasını vücuda gətirmək və bu əsası tədricən genişləndirmək və qafqazlı əsgərlərə təlim vermək və Qafqazda yüksək islam mənfəətlərini və

hüquqi-müqəddəsi-xilafəti və dövləti – Osmanıyyə ilə rəvabiti-siyasiyyə və əsgəriyyəni təsis etmək idi".

Ənvər Paşa son dərəcə ehtiyatlı tərpənərək Qafqaz əməliyyatını Osmanlının müttəfiqi olan Almaniya dövlətindən gizli saxlamağa çalışırdı. Çünki almanların Bakı nefti ilə bağlı siyasi planları Ənvər Paşaya məlum idi və bildirdi ki, Qafqaz yürüşünün həyata keçirilməsində ciddi maneə yaradıla bilər. Ona görə də Ənvər Paşa Almaniyanı şübhələndirməmək üçün Qafqaz yürüşünü Osmanlı ordusunun hərbi əməliyyatı kimi yox, yaradılacaq ordunun azərbaycanlılardan təşkil edilməsi təsəvvürünü yaradaraq Qafqaz İslam Ordusu adını verdi.

Bu ərzədə Azərbaycanda ictimai-siyasi və iqtisadi vəziyyət gərgin olaraq qalırdı. Bir tərəfdən Sovet Rusiyası Bakı neftindən yararlanmaq üçün nəyin bahasına olursa-olsun Azərbaycana əlində

saxlamağa çalışırdı və Şaumyanın rəhbərlik etdiyi Bakı Sovetinin 20 mindən artıq nizami qoşunu var idi. Başqa tərəfdən isə İngiltərə, Almaniya və digər dövlətlərin də Azərbaycanda böyük siyasi maraqları vardı.

Ölkədə yaranmış ağır vəziyyət Azərbaycanda ziyahlarını düşündürürdü.

1918-ci il mayın 28-də Tiflisdə Oriyent oteldə Azərbaycanın müstəqilliyi elan edildi. Məmməd Əmin Rəsulzadənin rəhbərliyi ilə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti quruldu. Ölkənin əsas şəhəri Bakı Şaumyanın rəhbərlik etdiyi Bakı Soveti tərəfindən işğal edildiyindən Azərbaycanın müvəqqəti paytaxtı Gəncə şəhəri oldu. Yeni qurulan Azərbaycan Cümhuriyyətinin güclü ordusu yox idi və xarici yardıma ehtiyac duyulurdu.

Yaranmış situasiyada çıxış yolu olaraq Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti 1918-ci il iyunun 4-də Batumda Osmanlı dövləti ilə sülh müqaviləsi imzaladı. Batum müqaviləsinə görə, Azərbaycan dövləti ərazisində təhlükəli vəziyyət yaranacağı təqdirdə müraciət olunacaqsə, Osmanlı dövləti burada intizam və asayiş təmin etmək üçün əsgəri yardım göstərməli idi. Müqaviləni Osmanlı dövləti adından ədliyyə naziri Xəlil Məntəşə və 3-cü ordunun komandanı Mehmet Vəhib Paşa, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti adından isə Azərbaycan Milli Şurasının sədri Məmməd Əmin Rəsulzadə və xarici işlər naziri Məmməd Həsən Hacinski imzaladılar.

Azərbaycan tərəfi Osmanlı dövlətinə

bələ bir yardım üçün müraciət etdi və hərbi nazir Ənvər Paşa ögey qardaşı Nuru Paşanın komandanlığı ilə Azərbaycana ordu göndərdi.

Nuru Paşa mayın 24-də Cəbrayıl-Ağdam-Tərtər marşrutu ilə Yevlaxa gəldi. Burada Nuru Paşanın böyük qarşılanma mərasimi oldu. Mayın 25-də Nuru Paşa Gəncəyə gəldi və Azərbaycanın bütün bölgələrində müqavimət dəstələrinin təşkilinə başladı. Ənvər Paşa Qafqaz yürüşünün tam uğurlu alınmasını təmin etmək məqsədilə 15-ci piyada diviziyasını da Qafqaz İslam Ordusunun səərəncamına göndərdi. Diviziyada 157 zabit və 7636 sırası var idi. Diviziyaya podpolkovnik Süleyman İzzət bəy komandanlıq edirdi.

Qafqaz İslam Ordusu hissələri Bakıya yaxınlaşdıqca Bakı komissarlarının ətrafına toplaşmış siyasi qüvvələr arasında parçalanma baş verirdi. İyulun 25-də Bakı Sovetinin fəvqaladə iclasın-

alınmasının qeyri-mümkünlüyünü görən "Sentrokaspi" hakimiyyəti saat 10.30-da danışıqlara başladı. Onlardan Bakının qeyd-şərtsiz təslim edilməsi tələb edildi. İngilislər və "Sentrokaspi" diktaturası türk hücumları qarşısında şəhəri qoyub qaçdılar. Bakı sentyabrın 15-də saat 15.00-dən sonra azad edildi və şəhər bütünlüklə Qafqaz İslam Ordusunun nəzarəti altına keçdi.

Nuru Paşa Bakının ələ keçirilməsilə bağlı hərbi nazir Ənvər Paşaya, Gəncədəki Azərbaycan hökumətinə təbrik teleqramı göndərdi. Nuru Paşa Azərbaycan hökumətindən xahiş edirdi ki, Bakıda asayişin təmin edilməsi üçün Gəncədən polis qüvvələrinin göndərilməsini tezləşdirsin. Bakı şəhərinin azad edilməsi həm Azərbaycan ictimaiyyətinin, həm də Osmanlı dövlət rəhbərlərinin, xüsusilə Ənvər Paşanın böyük sevincinə səbəb oldu.

Ənvər Paşa Nuru Paşaya göndərdiyi teleqramda yazırdı: "Böyük Turan imperatorluğunun Xəzər kənarındakı zəngin bir qonaq yeri olan Bakı şəhərinin azad edilməsi xəbərini böyük bir sevinc və mutluluqla qarşıladım. Türk və islam tarixi sizin bu xidmətinizi unutmayacaqdır. Qazilərimizin gözümdən öpür, şəhidlərimizə fatihələr ithaf edirəm".

Azərbaycan hökumətinin başçısı Fətəli xan Xoyski Bakının azad edilməsi münasibətilə Nuru Paşaya yazırdı: "Cəsur türk əsgərlərinin Azərbaycanın başkəndi olan Bakının düşməndən təmizlənməsi münasibətilə millətimin adından dünyanın ən cəsur və soylu əsgəri olan türkün oğullarına minnətdar olduğumuzu ərz etməklə iftixar edirəm. Millət sizə minnətdardır".

Sentyabrın 16-da qələbə münasibətilə Bakı ətrafında Azərbaycan və Türk hərbi hissələrinin paradı keçirildi. Paradda Xəlil Paşa, Nuru Paşa, Əliağa Şıxlinski, Həbib bəy Səlimov, Azərbaycan parlamentinin və hökumətinin üzvləri, Bakı və ətraf kəndlərinin sakinləri iştirak edirdilər. Paraddan sonra hökumət rəsmiləri qoşun bölmələrinin müsəyiyyəti ilə Bakıya daxil oldular.

Azərbaycan hökuməti sentyabrın 17-də Gəncədən Bakıya köçdü.

Qafqaz İslam Ordusunun fəaliyyəti nəticəsində Azərbaycanın Bakı, Gəncə, Naxçıvan, Qarabağ, Quba, Şamaxı, Səlyan və digər ərazilərində müsəvat hakimiyyəti bərqərar oldu. Lakin buna baxmayaraq, ölkənin cənub ərazisi – Lənkəranda qazası aqıvardıyaçıların və bolşeviklərin əlində idi. Lənkəranda iki-hakimiyyətlik hökm sürürdü və qısa fasilələrlə şəhərdə hakimiyyət əldən-əldə keçirdi.

Son vaxtlar mətbuatda ayrı-ayrı müəlliflər bilərəkdən və yaxud bilməyərəkdən bu dövrdə Lənkəranda baş verən hakimiyyət dəyişiklikləri barədə yanlışlıqlara yol verir və bəzi məsələləri təhrif edirlər. Bu hal oxucularda çəşqinliq yaradır. Çəşqinliq aradan qaldırmaq və məsələyə aydınlıq gətirilməsi məqsədilə tariximizin bu dövrü üzərində azca dayanmağı məsləhət bildik.

(Ardı var)

Nizami HÜSEYNOV,
Azərbaycan Jurnalistlər Birliyi
Lənkəranda təşkilatının sədri

Qafqaz İslam Ordusunun qarşısının

ƏMƏK HAQQI SƏRF EDİLƏN ƏMƏYİN DƏYƏRİDİR

Ölkəmizdə həyata keçirilən sosial-iqtisadi siyasətin prioritetləri sırasında əmək münasibətləri iştirakçılarının hüquq bərabərliyinin təmin edilməsi və qanuni mənafelərinin qorunması, əmək münasibətlərinin hüquqi müstəvidə təşkili və tənzimlənməsi, iş yerlərində layiqli əmək standartlarının tətbiqi mühüm yer tutur.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin uğurlu sosial-iqtisadi inkişaf strategiyasının mərkəzində məhz insan faktoru, hər bir vətəndaşın layiqli yaşayış və iş yeri ilə təmin olunması prinsipi dayanır. Bu prinsip əmək münasibətlərində iştirakçı olan insanların da hüquqlarının yüksək səviyyədə təminatını, qanunla nəzərdə tutulmuş mənafelərinin səmərəli müdafiəsini ön plana çıxarır və Dövlət Əmək Müfəttişliyinin əsas səyləri də bu sahədə qarşıda duran vəzifələrin uğurlu icrasına yönəlib.

Bu gün qeyri-formal sektor həm əhalinin məşğulluğuna, həm də bütövlükdə ölkənin iqtisadiyyatına ciddi təsir göstərərək əmək bazarının müstəqil segmentinə çevrilib. Azərbaycanda innovativ iqtisadiyyatın formalaşdırılması, əmək məhsuldarlığının artırılması və əhalinin sosial rifahının yüksəldilməsinin əsası Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş və hazırda Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyevin respublikamızda həyata keçirdiyi uğurlu dövlət siyasətinin strateji hədəflərini təşkil edir.

Əmək münasibətləri sistemində əmək haqqı xüsusi əhəmiyyət kəsb edir və işçi ilə işəgötürən arasında qarşılıqlı razılaşma əsasında müəyyən edilir.

Müasir şəraitdə əmək münasibətləri sistemində ən vacib məsələlərdən biri əməyin düzgün ödənilməsidir. Bunun üçün isə əmək haqqının mahiyyəti, funksiyalarının reallaşdırılması prinsipləri əsaslı şəkildə öyrənilməli və əmək haqqının müəyyən olunmasında əsas götürülməlidir.

İş yerlərinin attestasiyası keçirilərkən, səmərəliliyi daha da artırarkən və əmək məhsuldarlığının çoxalmasını təmin edən yeni texnika, texnologiya və təşkilati-texniki tədbirlər tətbiq edilərkən mövcud normalar ilə müəyyən edilməlidir ki, tam iş vaxtı ərzində işçi əmək funksiyalarını yerinə yetirmək imkanına malik olsun və onun əmək haqqının məbləği qanunvericiliklə müəyyən edilmiş minimum məbləğdən aşağı olmasın.

Əmək haqqı dedikdə biz nəyi başa düşürük? Əmək haqqı – müvafiq iş vaxtı ərzində əmək funksiyasını yerinə yetirmək üçün əmək müqaviləsi ilə müəyyən edilmiş, işçinin gördüyü iş (göstərdiyi xidmətlərə) görə işəgötürən tərəfindən pul və ya natura formasında ödənilən gündəlik və ya aylıq məbləğ, habelə ona edilən əlavələrin, mükafatların və digər ödəmələrin məcmusudur.

Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsinin 16-cı maddəsində nəzərdə tutulmuş ayrı seçkiliyə

yol verilməməsi prinsiplərini pozaraq işçilərin əmək haqqı məbləğinin hər hansı şəkildə azaldılması və onlara dövlətin müəyyən etdiyi minimum əmək haqqı miqdarından az əmək haqqı verilməsi qadağan edilir. İşçinin heç bir ayrı seçkilik qoyulmadan öz işinə görə dövlətin müəyyənləşdirdiyi minimum əmək haqqı miqdarından az olmayan haqq almaq hüququ vardır. Minimum əmək haqqı – iqtisadi sosial şərait nəzərə alınmaqla qanunvericiliklə ixtisasız əməyə və xidmətə görə aylıq əmək haqqının ən aşağı səviyyəsini müəyyən edən sosial normativdir.

Heç bir səbəb olmadan əmək haqqını azaldan işəgötürən vəzifəli şəxslər qanunvericilikdə nəzərdə tutulan qaydada məsuliyyət daşıyırlar.

Bu və ya digər məsələlər barədə 13 sentyabr 2018-ci il tarixdə Lənkəran şəhər Mərkəzi Kitabxanasının akt salonunda Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Əmək Müfəttişliyi Xidmətinin xətti ilə keçirilən regional seminar-müşavirədə ətraflı bəhs olunub. Təbliğat-maarifləndirmə xarakteri daşıyan seminar-müşavirədə Lənkəran, Astara və Lerik rayonlarının idarə, müəssisə və təşkilatların, o cümlədən sahibkarlıq subyektlərinin nümayəndələri iştirak ediblər.

Tədbiri 9 saylı region üzrə DƏM-nin rəisi Ərəstun Əbilov giriş sözü ilə açdı. DƏM-nin rəisi müavini Rasim Rəhimov "Əməyin normaları, əməyin ödənilməsi qaydaları və təminatları" mövzusunda məruzə edib.

Məruzə ətrafında müzakirələrdə Astara rayon Kənd Təsərrüfatı idarəsinin nümayəndəsi T.Şirinov, rayon məşğulluq mərkəzinin məsul işçisi A.Səfərov, "Astara çay" MMC-nin işçisi A.Camalov, "Lənkəran çay" filialının direktoru H.Kərimov və başqalarının çıxışları dinlənilib.

Sonda Əmək qanunvericiliyinə dair seminar-müşavirə iştirakçılarının suallarını Dövlət Əmək Müfəttişliyi Xidmətinin baş mütəxəssisi, baş əmək müfəttişi Xalid Ağayev cavablandırıb.

Xudaverdi CAVADOV

İCTİMAİ MÜZAKİRƏLƏR APARILIB

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurasının maliyyə yardımı ilə "Gənclərin Sosial İnkişafına Dəstək" (GSİD) İctimai Birliyi "Açıq hökumət prinsiplərinin təbliği və korrupsiyanın qarşısının alınması istiqamətində tədbirlərin təşkili" layihəsi çərçivəsində dövlət qulluqçuları ilə ictimai müzakirələr aparıb. Təşkilatın rəhbəri Rövşən Bağirovun verdiyi məlumata görə, layihə "Açıq hökumətin təşviqinə dair 2016-2018-ci illər üçün Milli Fəaliyyət Planı"nın təsdiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamına dəstək olaraq həyata keçirilib. Layihənin əsas məqsədi Açıq Hökumət prinsiplərinin təşviqi və korrupsiyanın qarşısının alınması istiqamətində gənc dövlət qulluqçuları və maraqlı tərəflər arasında təbliğat işini gücləndirməkdən ibarət olub.

Layihə çərçivəsində avqustun 21-dən 28-dək Astara, Lənkəran, Lerik, Masallı və Cəlilabad rayonlarında ümumilikdə 100 nəfərdən çox gənc dövlət qulluqçusu üçün Açıq Hökumət prinsiplərinin təşviqi və korrupsiyanın qarşısının alınması istiqamətində dəyirmi masalar, seminarlar, ictimai müzakirələr təşkil edilib.

Layihədə ekspert kimi iştirak etmiş AR Vəkillər Kollegiyasının üzvü, hüquqşünas Ehtiram Fəttayev və Ombudsmanın Cəlilabad Regional Mərkəzinin rəhbəri Ziya İsmayılov Lənkəran şəhərinin Gənclər Mərkəzində keçirilən tədbir zamanı layihənin dövlət qulluqçuları üçün əhəmiyyətindən, E-Hökumətlə bağlı görülmüş işlərdən, "Asan Xidmət" modelindən, Açıq Hökumətin təşviqi prosesində dövlət qulluqçularının rolundan, şəffaflığın təmin olunmasında və korrupsiyanın qarşısının alınması istiqamətində dövlət qulluqçularının səylərinin daha da gücləndirilməsinin vacibliyindən bəhs edərək geniş müzakirə və fikir mübadiləsi aparıblar. İnteraktiv müzakirələr zamanı dövlət qulluqçuları tərəfindən maraqlı fikirlər və təkliflər səsləndirilib.

R.Bağirovun sözlərinə görə, layihə çərçivəsində E-Hökumətlə bağlı hazırlanmış video çarx E-Hökumət/E-Gov adı ilə Youtube kanalına yüklənib və sosial şəbəkələrdə yayımlanıb. Mövzu ilə əlaqəli daha çox vətəndaşların maarifləndirilməsi üçün 750 ədəd buklet nəşr edilərək tədbirlər zamanı paylanılıb.

A.SAĞLASERLİ

SƏYYAR "ASAN XİDMƏT" LƏNKƏRANDA

"ASAN xidmət" in səyyar avtobusu sentyabrın 3-dən Lənkəran şəhərində cənub bölgəsinin sakinlərinə xidmət göstərir.

Səyyar "ASAN xidmət" in həyata keçirilməsinin əsas məqsədi dövlət xidmətlərinin vətəndaşlara daha rahat, yeni və innovativ üsullarla təqdim olunması, vətəndaş məmnunluğuna nail olunmasıdır.

Əhaliyə səyyar şəkildə göstərilən xidmətlər Ədliyyə Nazirliyi, Daxili İşlər Nazirliyi, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi və Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi tərəfindən təqdim olunur.

Bu xidmətlərə aşağıdakılar daxildir: notariat fəaliyyəti, vətəndaşlıq vəziyyəti aktlarının dövlət qeydiyyatı, şəxsiyyət vəsiqələrinin verilməsi və dəyişdirilməsi, ümumvətəndaş pasportlarının verilməsi və dəyişdirilməsi, sürücülük vəsiqələrinin dəyişdiril-

məsi, əmək pensiyalarının təyin edilməsi, mənzillər üzərində mülkiyyət hüquqlarının ilkin və təkrar dövlət

qeydiyyatına alınması barədə çıxarışların, texniki pasportların verilməsi, daşınmaz əmlakın təsvirinə, dövlət qeydiyyatına alınmış hüquqlara və onların məhdudlaşdırılmasına dair dövlət reyestrindən arayışların verilməsi, fərdi yaşayış evləri üzərində mülkiyyət hüquqlarının təkrar dövlət qeydiyyatına alınması barədə çıxarışların, texniki pasportların verilməsi.

Vətəndaşlara, həmçinin, "ASAN xidmət" çərçivəsində funksional yardımçı foto, tibb və bank xidmətləri də göstərilir.

Artıq onuncu dəfədir Lənkərandə olan səyyar "ASAN xidmət" in imkanlarından indiyədək cənub bölgəsinin 130 min vətəndaşı yararlanıb.

Qeyd edək ki, Səyyar "ASAN xidmət" oktyabrın 2-dək Lənkərandə bölgə vətəndaşlarına xidmət göstərəcək.

Barat KƏRİMOV

HEYVANLARA BRUSELYOZ XƏSTƏLİYİNƏ QARŞI PEYVƏND VURULUR

Cavan iribuynuzlu heyvanların bruselyoz xəstəliyinə qarşı peyvəndləməsi davam etdirilir. Bu barədə Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Dövlət Baytarlıq Xidmətindən bildirilib.

Məlumatla görə, Azərbaycanda epizootik tədbirlər planına uyğun olaraq iribuynuzlu heyvanların bruselyoz xəstəliyinə qarşı "S-19" ştammi ilə peyvəndləmə davam etdirilir. Bu peyvəndləmə iribuynuzlu heyvanlarda göz-damla üsulu ilə aparılmaqla "Kənd Təsərrüfatının Rəqabət Qabiliyyətinin Gücləndirilməsi Layihəsi"nin "Heyvan sağlamlığı və baytarlıq subkomponenti" olan bruselyoz xəstəliyi əleyhinə mübarizə tədbirləri çərçivəsində həyata keçirilir.

Sentyabrın 17-dən etibarən Dövlət Baytarlıq Xidməti və Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Kənd Təsərrüfatı Layihələri və Kreditlərinin İdarə Edilməsi üzrə Dövlət Xidməti ilə Dünya Bankının birgə həyata keçirdiyi "Kənd Təsərrüfatının Rəqabət Qabiliyyətinin Gücləndirilməsi Layihəsi"nin mütəxəssisləri iribuynuzlu heyvanlarda bruselyoz xəstəliyinə qarşı peyvəndləmənin gedişatını, peyvəndləmənin təlimatına uyğun həyata keçirilməsini və keyfiyyətini qiymətləndirmək məqsədi ilə Neftçala, Masallı, Salyan, Qusar, Lənkəran, Saatlı, İmişli, Ucar, Şəmkir və Qazax rayonlarında olublar.

Tədbir çərçivəsində rayonların hər birində 3-8 aylıq yaş qrupuna daxil olan, S-19 ştammi ilə peyvənd edilən, 21 gündən sonra qanında immunitetin gərginliyini müəyyən etmək üçün seroloji müayinə aparılması nəzərdə tutulan 30 baş iribuynuzlu heyvana fərdi qaydada birka (heyvanın qulağına vurulan sığa) vurulub.

Səfər çərçivəsində peyvəndləmənin həyata keçirilməsində "soyuq zəncir" prinsipinə və təhlükəsizlik qaydalarına əməl olunmasına, xüsusi geyim formalarından və qoruyucu vasitələrdən istifadə edilməsinə, eləcə də ətraf mühitin çirklənməsinin qarşısını almaq üçün biotəhlükəsizlik torbalarından istifadə olunmasına və peyvəndləmə aparılan ərazilərin dezinfeksiya edilməsinə xüsusi diqqət yetirilib.

Qeyd edək ki, rayon baytarlıq idarələri və sahə baytarlıq məntəqələri bruselyoz xəstəliyinə qarşı aparılan tədbirlər zamanı lazım olan avadanlıq, ləvazimat, vaksin, dezinfeksiya maddələri və xüsusi geyim vasitələri ilə təmin ediliblər.

Cari ilin ötən 8 ayı ərzində Azərbaycan ərazisində Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi tərəfindən təsdiq olunmuş epizootik tədbirlər planına uyğun olaraq ölkə ərazisində iri və xırdabuynuzlu heyvanların bruselyoz xəstəliyinə qarşı peyvəndləmə və qanalma tədbirləri aparılıb. 2018-ci ilin ötən 8 ayı ərzində bruselyoz xəstəliyinə qarşı 1471330 baş xırdabuynuzlu heyvanda "Rev-1" vaksini ilə, 366947 baş iribuynuzlu heyvanda "S-19" vaksini ilə peyvəndləmə işləri aparılıb.

“İRƏLİ”NİN “SAY:CÜMHURİYYƏT” LAYİHƏSİ BAŞA ÇATIB

Gənclər və İdman Nazirliyinin dəstəyi (GİN), "İrəli" İctimai Birliyinin təşkilatçılığı ilə SAY hərəkatının 7-ci fəaliyyəti olan "Azərbaycan Gənclərinə Dəstək – Könüllülər Düşərgəsi (SAY: Cümhuriyyət)" layihəsi başa çatıb.

SAY hərəkatının yeddinci fəaliyyəti çərçivəsində təşkil olunan layihə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyinə həsr olunub.

Layihənin məqsədi Azərbaycanda könüllülük ideyalarının aşılanması, vətəndaş cəmiyyətinin düzgün istiqamətə yönləndirilməsi, gənclərdə humanizm, tolerantlıq prinsiplərinin formalaşdırılması, sağlam həyat tərzinin təbliği ilə gəncliyin inkişafına təkan vermək, Azərbaycan mədəniyyəti və Azərbaycan həqiqətlərinin dünya miqyasında tanınmasında onların fəal iştirakını təmin etmək, ümumillikdə gənclər şəbəkəsinin inkişafına nail olmaqdır.

6 gün davam edən düşərgədə açıq hava şəraitində qurulan çadırlarda qalan gənclər "Komanda quruculuğu", "Cümhuriyyət tarixi" kimi təlim və seminarlarda iştirak edib, sağlam həyat tərzinin təbliği olaraq voleybol, ipdartma, maneəli qaçış kimi idman oyunları, komandalar arasında müxtəlif intellektual yarışlar keçirilib. Layihə iştirakçıları "Nə? Harada? Nə zaman?", "Xəmsə", "Vətəni tanı" oyunlarında öz intellektual biliklərini sınayıblar. Komandalar

arasında simulyasiya keçirilib. Simulyasiyanın mövzusu "Paris sülh konfransı" olub. Komandalar müxtəlif dövlətləri təmsil edib və müzakirələr aparıblar.

"İrəli" İctimai Birliyinin sədri MirHəsən Seyidov iştirakçılar ilə görüş keçirib. Hər zaman dövlət gənclər siyasətini dəstəklədiklərini, Azərbaycanda könüllülük hərəkatının gənclərimizin yüksək fəallıq nümayiş etdirdiyi sahələrdən olduğunu vurğulayıb.

"SAY:Cümhuriyyət" layihəsinin sonuncu günündə bağlanış tədbiri baş tutub. Layihənin son günü layihə iştirakçıları, komanda rəhbərləri, təşkilatçılar layihə haqqında öz fikirlərini bildiriblər. Sonda xatirə

şəkili çəkildikdən sonra iştirakçılar Hirkan Milli Parkını ziyarət ediblər.

Qeyd edək ki, "SAY: Cümhuriyyət" layihəsi Azərbaycan Respublikası Prezidenti İlham Əliyevin 2018-ci ilin Azərbaycan Respublikasında "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti İli" elan edilməsi haqqında Sərəncamına əsasən, eyni zamanda Prezident İlham Əliyevin imzaladığı Sərəncamla təsdiq olunan "Azərbaycan Gəncliyi 2017-2021-ci illərdə" Dövlət Proqramının həyata keçirilməsi üzrə Tədbirlər Planının" 5.7.5. maddəsində Gənclər arasında könüllülük fəaliyyətinin daha geniş təşviq edilməsi" bəndinə uyğun olaraq həyata keçirilib.

MƏKTƏBDƏ TƏDBİR

Azərbaycan Respublikasının Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin (DQİDK) Lənkəran bölgəsi üzrə şöbəsi və Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Bilik Fondunun birgə təşkilatçılığı ilə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyi ilə əlaqədar Cil kənd tam orta məktəbində "Azərbaycan Respublikası Xalq Cümhuriyyətinin siyasi və mədəni varisidir" adlı tədbir keçirilib.

Tədbiri giriş sözü ilə açan məktəbin direktoru Ağamoğlan Həbibov çıxışında 28 may 1918-ci ilin Azərbaycan tarixinin dövlətçilik salnaməsinə qızıl hərfərlə yazıldığını bildirib.

DQİDK-nın Lənkəran bölgəsi üzrə şöbəsinin müdiri Qağayı Məmmədov "Azərbaycan Respublikası Xalq Cümhuriyyətinin siyasi və mədəni varisidir" adlı məruzəsində türk-islam dünyasında ilk demokratik və dünyəvi dövlət nümunəsi olan Xalq Cümhuriyyətinin 23 aylıq fəaliyyəti haqqında məlumat verərək həmin dövrdə həyata keçirilən tədbirlərdən danışdı. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin Xalq Cümhuriyyə-

tinin ənənələrinin yaşadılması istiqamətində mühüm addımlar atıldığını söyləyən Q.Məmmədov bu gün Prezident İlham Əliyev tərəfindən daxili və xarici siyasətin uğurla davam etdirildiyini vurğulayıb.

Daha sonra DQİDK-nın Lənkəran bölgəsi üzrə şöbəsinin əməkdaşı Emin Həmidli "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövründə dövlət-din

münasibətləri" mövzusunda məruzə ilə çıxış edib.

Sonda müəllimlərdən Səbiyə Xurşudova və Fəzilə Həbibova Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyinin qeyd edilməsi ilə bağlı məktəbdə keçirilən maarifləndirmə tədbirinə görə kollektiv adından Bilik Fonduna və DQİDK-nə minnətdarlıqlarını çatdırıblar.

Unudulmaz sənətkarlar

“SEGHAH” MUĞAMININ MAHİR İFAÇISI

Görkəmli muğam ifaçısı, Azərbaycan milli vokal sənətinin ən parlaq nümayəndələrindən biri olan Həşim Səməd oğlu Kələntərli 1899-cu ildə Lənkəran şəhərində anadan olub.

Orta məktəbi bitirdikdən sonra H.Kələntərli bacıları ilə birlikdə Bakıya köçüb. Ağrılı-acılı həyat yolu keçirən qardaş və bacılar çox gənc yaşlarından valideynlərini itiriblər.

Həşim Kələntərli 1924-1933-cü illərdə Azərbaycan Opera və Balet Teatrının, 1933-49-cu illərdə Azərbaycan Dövlət Dram Teatrının aktyor-müğənnisi, 1949-53-cü illərdə isə Azərbaycan Dövlət Filormaniya solisti işləyib. 1943-cü ildə ona Əməkdar artist adı verilib. Bəlkə də bir çoxları onu "Kor ərəb" kimi tanıyır. Axı, Həşim Kələntərli "Şeyx Sənan" tamaşasında bu obrazı olduqca böyük məharətlə oynayıb. Bundan başqa "Əsli və Kərəm"də Kərəm, "Şah İsmayıl"da Zəvvar, eləcə də "Qaçaq Nəbi", "Od gəlini", "Fərhad və Şirin" tamaşalarında maraqlı obrazlar yaradıb.

Xalqımızın qiymətli sərəvəti olan el mahnılarını və müxtəlif muğamları yüksək sənətkarlıqla oxuyan H.Kələntərli səhnəmizin və kinomuzun istedadlı aktrisası olmuş bacısı Münəvvər Kələntərli ilə birgə keçən əsrin 1930-cu illərdə Azərbaycan radiosunun efirində səslənən bir çox konsert proqramında iştirak edib. Bu məhraban bacı və qardaşın özünəməxsus maraqlı və geniş mahnı repertuarları vardı. Onlar konsertlərdə muğamat və xalq mahnılarını, o cümlədən talış el nəğmələrini xüsusi incəlik və məlahətli ifa edirdilər. "Aman, nəno", "Kəşmiri şal", "Ay lolo" və s. onların ən çox ifa etdikləri xalq mahnılarından idi.

Münəvvər Kələntərli 1930-cu illərdə radioda təşkil edilmiş vokal qrupunun solistlərindən biri olub. O, eyni zamanda, musiqi tərtibatı ilə verilən radio kompozisiyaları və səhnəciklərdə də münəvvər iştirak edib.

Həmin illərdə radiounun musiqi redaksiyasının ünvanına dinləyicilərdən çoxlu sifariş məktubu gəlirdi. O məktublarda əsasən mətnli sifariş konsertləri verilirdi. Belə konsertlərin tərtibi adətən diktorlara həvalə olunardı.

Azərbaycan radiosunda diktör işləmiş Əməkdar artist, bədii qiraət ustası Soltan Nəcəfovun şəxsi arxivində həmin illərlə bağlı xatirələrdə belə bir yazı diqqəti çəkir: "1936-cı il martın 30-da gündüz saat 11-də efirdə səslənən növbəti sifariş konserti dinləyicilərin məktubları əsasında təşkil olunmuşdu. Konsertdə Hüseynağa Hacıbababəyov, Cahən Talışinskaya, Yavər xanım, Münəvvər və Həşim Kələntərli, tarzən Qurban Pərimov, kamançaçı Qılman Salahov, qarmonçalan Teyyub Dəmirov və tütəkçilər dəstəsi iştirak edirdi. Adları çəkilən müğənnilər bu konsert proqramında el bayatılarını və muğamları məlahətli səslə ifa edirdilər. Klassik xalq melodiyalarının daha yaxşı səslənməsi üçün müğənnilər sanki bir-biri ilə yarışır, hərə öz məharətini nümayiş etdirirdi. Həşim Kələntərli "Kəsmə Şikəstə"ni belə başladı:

*Qızıl güllü biçmişəm,
Üstündə and içmişəm,
Mən gözəlin içində,
Bircə səni seçmişəm.*

Axırda Yavər xanım şikəstəyə bu sözlərlə yekun vurdu:

*Qızıl iynənin sapı,
Görünür sizin qapı,
Yarı məndən ayıran,
Dilənsin qapı-qapı.*

Həşim Kələntərli-nin ifasının əsas üstünlüyü oxuduğu muğamların sözlərini dinləyicilərə aydın və düzgün tərzdə çatdırmasında idi. O, Məhəmməd Füzuli və Hüseyn Cavid poeziyasının vurğunu idi. Cavidin "Şahnaz" muğamı üstündə:

*Bilmədim, uydum bu məcnun
könlümün fəryadına,
Eşqə dil verdim, bəladən başqa
bir şey görmədim.
Ruhi-məcruhim gözəllərdən
vəfa bəklər yənə,
Mən hənuz, əsla cəfadən başqa
bir şey görmədim –*

şeyrinin hər bir kəlməsini elə bir lirik tonda oxuyardı ki, dinləyicilər bu füsunkar səsdən valeh olardı.

Həşim Kələntərli-nin pərəstişkarlarından olan Azərbaycan MEA-nın müxbir üzvü, filologiya elmləri doktoru Əziz Mirzəmədov onun ifasına yüksək qiymət verərək xatirələrində yazırdı: "30-cu illərdə radioda səslənən konsertlərdə xanəndələrdən Xan Şuşinski-nin, bir də Həşim Kələntərli-nin ifası mənə daha çox xoş gəlirdi. Xüsusən, "Segah" muğamının o illər ən yaxşı ifaçısı Həşim Kələntərli idi. Zil səslə məlahətli, yanıqlı oxuyan, hətta "Həşim segahı" ifadəsinin yaranmasına əsas verən bu mahir xanəndəyə ailəmiz radio dalğalarında heyranlıqla qulaq asardı".

Xalq artisti, professor Cənəli Əkbərovun xatirələrindən: "Uşaq idim. Dedilər bizim kəndə konsert briqadası gəlir. Atam dedi ki, bu olsa-olsa Həşim Kələntərli olar. Mənim qolumdan tutub konsertə apardı. Atam da oxuyan idi. Ona görə də çox məhrabancasına görüşdülər. Və atamı da konsertin heyətinə daxil etdilər. Atam da oxuyan oldu. İlk dəfə H.Kələntərli mənim uşaq hafizəmə bu cür həkk olundu.

Bir dəfə filarmoniyada müsabiqə keçirilirdi. Həmin müsabiqədə mən də iştirak etdim və birincilik qazandım. Müsabiqədən sonra bağa çıxdıqda Xan Şuşinski ilə həmsəhbət olan nurani bir kişi diqqətimi cəlb etdi. Maraqlananda dedilər ki, Həşim Kələntərli-dir. Özümü nişan verdikdə "Ba... Sən qardaş oğlusan ki..." dedi. Bundan sonra o, mütəmadi olaraq mənim fəaliyyətimlə, davranışım ilə maraqlanmağa başladı. Bəzən birlikdə gəzintiyə çıxırdıq. Mənə sənətkar kimi öyüld-nəsihət verər, qayğıma qalardı. Beləliklə, H.Kələntərli ilə aramızda bir sənətkar ata-oğul məhəbbəti yarandı. Məhz həmin münasibət məni Cənəli Əkbərov elədi".

Vaxtilə H.Kələntərli-nin ifasında "Şur-Şahnaz", "Qatar" muğamları, eləcə də bir neçə talış el havaları kütləvi tirajla qrammofon valına yazılıb satışa buraxılmışdı. Təəssüflə qeyd etmək lazımdır ki, həmin dövrdə efirdə tez-tez səslənən və bir çoxlarının dillər əzbəri olan bu qiymətli sənət inciləri bizə qədər gəlib çatmayıb.

Unudulmaz sənətkar 1984-cü ildə Bakı şəhərində vəfat edib.

A.ABDULLAOĞLU

TƏBRİK EDİRİK!

Bu günlərdə tanınmış şair, Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü Tərlan Əbilovun 50 yaşı tamam olub.

T.Əbilov 1968-ci ildə Lənkəranda dünyaya göz açıb. Şəhər 1 saylı orta məktəbi bitirdikdən sonra cihazqayırma zavodunda işləyib. Bədii yaradıcılığa erkən yaşlarından başlayan T.Əbilov tez bir zamanda Azərbaycan ədəbiyyatında öz layiqli yerini tutub. "Ziyarətə gedən nəfəs", "Yaşıl adada bitən işıq" və s. kitabların müəllifi olan şairin bir neçə şeirini təqdim etməklə ona cəsarətlə, yeni yaradıcılıq uğurları diləyirik.

***

*O qədr dəlincə əl yellədim ki,
Əllərim ardınca bir quşa döndü.
Bizim aramızda girən o payız,
Sənin yastığımda yağışa döndü.*

*Bir divar qalmadı şəklini asam...
Mən özümü pozam, mən səni
yazam...*

*Nə oldu? Deyirdin bəs bəxtiyazam,
Sığındığım künc də bir daşa döndü.*

*Hanı qucağımda güllük, çiçəklik?...
Ürəyim sinəmdə nəm çəkmiş əklək...
Mənimlə bir yuva qurub yüz təklək,
Gözünü doyduran bir qaşa döndü...*

*Keçmədi iynələr sapından, neynim?
Keçmədi düymələr "tap"ından,
neynim?..*

*Döndü ayaqlarım qapından,
neynim?
Torpaq üzüm altıda balışa döndü...*

KEÇDİ

*Keçmədim səndən, könlümdən
nə keçdisə yalnız keçdi.
Dolu gəlmədin ömrümə,
sən də bu ömrü boş keçdin.*

*Düşdü sevgin iş qapımda,
Dedim göydən düş qapımda.
Duan keçməmiş qapımdan,
canımdan yüz qarğış keçdi.*

*Qırıldım, səni qırmadım,
Bir addım geri durmadım.
Məni özgələr vurmadı,
üstümdən dost-tanış keçdi*

ÇIXIRSAN

*Bu oddu, atəşdi, sevgi?
Laləsi yanan dağda sən
başma duman gəlirsən,
başından çən çıxırsan.*

*Necə yanmaqdi bu? – özüm
yanıram, cızdığı m çıxır,
məntək cəhənnəm odundan
günəştək şən çıxırsan.*

*Qarıtır yanıq iyimə,
ağacdən tökülən payız.*

*Mən adamlıqdan çıxıram,
sən özündən çıxırsan.*

*İçimdə iki böldüyün
bir adamsan tək-tək ayır;
yadıma düşən kimi sən,
yadımdan sən çıxırsan...*

QISQANIR

*Yer saxlamayıb dünyada,
məni hər yerə qısqanır.
Aman! hər düşən gecəyə,
gələnlə səhərə qısqanır.*

*Yerisəm, uzanan yola,
Dayansam, boynumda qola.
Ax, böyrümdə ola-ola,
bütünü səhərə qısqanır.*

*Qısqanır doğmaya, yada,
Ya qarışqa çıxsa, ya da
Hər qonan ağcaqanada,
alınmda tərə qısqanır.*

*Yatsam, bir şirin yuxuya,
Ətirlənsəm, o qoxuya,
Yazsam, oxuya-oxuya
gözlə şeirə qısqanır.*

*Yerdi bu alımda tirə,
Gəlib ürəyimə girən.
Yer saxlamayıb xeyirə,
indi də şərə qısqanır...*

ÇƏKİLİRƏM

*Yavaş-yavaş bu yollardan
izimə çəkilirəm.
Bu ayrılıqla əl-ələ
düzümümə çəkilirəm.*

*Düşür qış saxtatək qorxunc,
Kəsir özünü bu qılnc...
Sinəmdəki bu bir ovuc
közümə çəkilirəm.*

*Çölümdəki bu harayla,
İki bölünmüş bir ayla,
Külək qovan hər damlayla
gözümə çəkilirəm.*

*Yaşa bu ömrü mənsiz tək,
Fırça götür bu dərdi çək...
Bir sevgiyə salavattək
üzümə çəkilirəm...*

Tərlan ƏBİLOV

İTMİŞDİR

Lənkəran Rayon Aqrar İslahat Komissiyasının 1998-ci il 15 aprel tarixli 07 saylı qərarı ilə Osaküçə kənd sakini **Dadaşov Tələt Balarza oğlunun** adına verilmiş torpağa mülkiyyət hüququna dair Dövlət Aktı (JN-223, kod: 80216018) itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Lənkəran Rayon Aqrar İslahat Komissiyasının 1998-ci il 30 may tarixli 10 saylı qərarı ilə Narbağı kənd sakini **Abışov Əyyar Qələm oğlunun** adına verilmiş torpağa mülkiyyət hüququna dair Dövlət Aktı (JN-0076, kod: 80217038) itdiyi üçün etibarsız sayılır.

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN

Haftoni qəsəbə tam orta məktəbinin pedaqoji kollektivi məktəbin direktoru **Sevər Ağayevaya** atası

Hacı Adilin

vəfatından kədərli xəbərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

"Lənkəran" qəzetinin baş redaktoru Əlimərdan Əliyev Siyavar kənd sakini **Maarif Heydərova** oğlu

Samirin

vəfatından kədərli xəbərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Baş redaktor
Əlimərdan ƏLİYEV

TƏSİSÇİLƏR:
Lənkəran Şəhər İcra Hakimiyyəti başçısının aparatı və "Lənkəran" qəzetinin yaradıcı kollektivi

HESAB NÖMRƏMİZ:
AZ30AIB33010019443860238138
VÖEN 260024411
Kapital Bankın
Lənkəran şöbəsi
lisenziya № V 343
İndeks: 66920

ÜNVANIMIZ:
Lənkəran şəhəri, Heydər Əliyev prospekti, 3 (4-cü mərtəbə)
Telefonlar: 255-35-05, 255-35-49
E-mail: lenkeranqezeti@mail.ru
Buraxılışa məsul
Xudaverdi Cavadov

Qəzet redaksiyanın kompüter mərkəzində yığılmış və səhifələnməmiş, Bakıda "Azərmedia" MMC-nin mətbəəsində çap olunmuşdur.
Tiraj: 2000